

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce: **Attachment u dětí v Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc**

Autorka bakalářské práce: Petra Myslivečková, DiS.

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Hana Sotáková

Oponentka bakalářské práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Hodnocená bakalářská práce se zabývá analýzou vazebního chování dětí umístěných do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V posledních letech není již téma attachmentu i poruch attachmentové vazby tolik marginální, i v českém prostředí vznikají zajímavé empirické studie, v poradenské i terapeutické praxi vznikají organizace a zařízení, které s tímto konceptem systematicky pracují. Přesto, že nejde o téma originální, může přinést další zajímavé podněty. Z hlediska volby tématu i jeho pojetí považuji tuto práci podnětnou zejména v oblasti péče o ohrožené děti v systému sociálně právní ochrany dětí. Autorka vychází ze své vlastní pracovní zkušenosti sociální pracovnice, což se prolíná celou prací.

Teoretická pasáž seznamuje čtenáře zejména s fenoménem attachmentové vazby pro zdravý rozvoj jedince, jeho typům, projevům i možné diagnostice (v dikci autorky vyšetření). Druhá část teoretického přehledu se věnuje specifikaci a legislativnímu vymezení ZDVOP. Ačkoliv se jako čtenář v jednotlivých tématech dobře orientuji, přesto bych uvítala, kdyby autorka reflektovala i další okolnosti, nenaplnění potřeb dětí, které mohou mít významný dopad na psychický vývoj dítěte. Uvítala bych proto diskuzi i s dalšími psychologickými korelátami, např. na úkor popisu historie vývoje pojetí attachmentu v ČR. Jakkoliv nechci význam attachmentové vazby snižovat, je třeba vnímat vývoj jedince i v širším kontextu, nejen tímto prizmatem. Z dikce autorky vyčnívá její zaujetí problematikou, empatický postoj k dětem umístěným v těchto typech zařízení, zároveň se kriticky vymezuje vůči jiným institucím („více střežené pracoviště“) či vynáší kategorické soudy - např. na s. 16, kdy soudí, že navštěvování předškolního zařízení již od 2 let věku dítěte je ohrožující a může způsobit poruchu attachmentu i u intaktní populace, apod. Teoretická část má deskriptivní charakter, autorka popisuje jednotlivé typy attachmentové vazby, její projevy, vysvětluje princip fungování ZDVOP, avšak chybí větší akcent na komparaci či kritický postoj. Také bych ocenila zařazení většího podílu výzkumných sond, autorka se opírá zejména o teoretické monografické zdroje. Věřím, že podobných typů studií bylo provedeno v zahraničí mnoho.

Je pochopitelné, že autorka zvolila kvalitativně postavený design výzkumu. Rozhodla se analyzovat 6 kazuistik dětí a provést jejich komparaci, hlavním cílem bylo zaměřeni se na typ attachmentové vazby dítěte. Musím ocenit, že volba kazuistik byla čtenářsky velmi rozmanitá, zajímavá, i přes odlišné rodinné zázemí, důvody umístění dítěte i jeho věk se autorka snažila hledat styčné momenty a místa, kde by typ attachmentové vazby byl ilustrativní a evidentní. Na druhou stranu však nebyly výzkumné otázky úplně šťastně koncipovány. Připomínku mám zejména k druhé otázce, která se ptá na korelaci prostředí, ze kterého dítě přichází s projevy attachmentu. Slovo korelace je v empirických studiích vnímáno především jako termín pro kvantitativní analýzu dat, v případě autorky by bylo vhodnější zvolit termín souvislost...V diskuzi bych také očekávala, že budou odpovědi na výzkumné otázky podobnější, šířeji interpretovány, více svázány s kategoriemi popsány v prezentaci dat.

Z formálního hlediska lze přemýšlet o redukci rozsahu práce, její rozsah odpovídá spíše práci diplomové. Osobně bych vynechala kapitolu č. 5, která je uvedena až za popisem kazuistik a věnuje se různým terapeutickým postupům v práci s dětmi s poruchou attachmentu. Je to sice relevantní z hlediska tématu práce, ale nikoliv z hlediska cílů práce. Citační norma není vždy důsledně dodržována, mnohé jmenování autorů je bez datace. Práce obsahuje všechny povinné části. Jedná se o čtivý text, přináší mnoho zajímavých podnětů, její přínos vnímám zejména v poradenské praxi.

I přes výše uvedené výtky doporučuji bakalářskou práci k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1, Kdyby měla studentka možnost pracovat s diagnostickými nástroji, který by pro svůj výzkumný záměr zvolila jako nejvhodnější?
- 2, Ukazují kazuistiky, že u jednotlivých typů attachmentu lze volit nějaký osvědčený přístup k dítěti? (Např. u dítěte s odmítavým typem vazby se osvědčuje) nebo nikoliv?

V Praze dne 4. 9. 2019

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.